

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . . . 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Feladvó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

10 soros 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzárú hirdetések szerint jutányos áron (vételnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.)

Dél-szláv aspirációk.

Debreczen, okt. 15.

(R. A.) Tegnap kezdődtek meg a zágrábi ünnepek, melyeken Ő Felsége, mint a magyar korona országainak főlkénti királya vesz részt, hogy Magyarország fennhatóságát képviselje.

Hangsúlyozzuk azt, hogy Magyarország királya úgy látogatja meg Zágrábot, mint a magyar állameszmének legfőbb képviselője.

Huszonöt éve nem volt már a király Zágrábban; de nem is érdemelték meg a mi drága horvát testvéreink, hogy megjelenésével kiüntesse őket.

Azóta a határon csak néha-néha jelent meg a hadgyakorlatok alkalmával. Ez a második eset, hogy a király részt vesz Horvátországnak kizárólagos nemzeti, vagyis inkább házi ünnepén.

Huszonöt év óta egyetlen egy történelmi momentummal sem szolgált rá Horvátországnak, hogy ilyen nagy kiüntetésben részesüljön, mert hiszen a Ferencz-József egyetem, a melynek megnyitását Ő Felsége huszonöt év előtt megjelent, nem a magyar állameszmét, hanem a dél-szláv aspirációkat szolgálja, s mióta megnyílt, csak izgatásokat nevelt a zágrábi Ferencz-József egyetem, hol a dél-szláv egység eszméit terjesztik a közt az ifjúság közt, mely hivatva volna a magyar-horvát testvériséget ápolni a jövőben.

Tekintsünk csak vissza néhány évre. Nem a zágrábi egyetemi ifjúság támogatta-e eddig a Starcevic-párt balga, s a Balkán felé gravitáló törekvéseit? Nem a zágrábi egyetemi ifjúság tüntetett-e mindig a csócselékkel egyetemben a magyarok ellen?

Azóta folyik a széleskörű izgatás hazánk ellen, mióta a dél-szláv egyetem a mi véres verejtékünkkel kisasztolt filléreinkből létesült.

Ez az egyetem szolgáltatta az izgatásokat, ez az egyetem neveli a fiatalságot a dél-szláv eszmék vándor apostoláivá, ennek az egyetemnek az ifjúsága tette duhaj, utczi tüntetések színhelyévé Zágrábot éppen most is, mikor a magyar király lép földjére!

Mindez az 1867-iki, elhibázott kiegyezésnek természetes következménye, mely átokként nehezedik annak megalakolóra.

Pusztán a dél-szláv egyetem létesítése szítja folytonosan a horvát, a dél-szláv aspirációk egész sorozatát — Magyarország ellen!

És még mindig akadnak olyan emberek, kik azt merik hangoztatni, hogy Deák Ferencz, mikor Kossuth Lajos és

a vele együtt érző, magyar nemzet zömének ellenzése daczára létrehozta a kiegyezést, a méltányosság és igazság elveit tartotta szem előtt, midőn Horvátországnak az önkormányzati jogot olyan széles mederben biztosította!

Ez homlokegyenest ellenkezik a nemzet akkori és mostani közérzetével; hanem igenis úgy áll a dolog, hogy Deák Ferencznek szüksége volt a horvát képviselők negyven biztos voksára s ezért engedett nekik szabad kezet a nemzeti törekvéseket illetően. Így akarta biztosítani utódainak az országgyűlési majoritást.

Ezért a negyven biztos kormányvoksért izzadtuk ki mi a kiegyezés óta azokat az elvesztett milliókat, melyeket a külön, horvát belügyi célokra használtak fel.

Sokba kerültek már nekünk eddig is a mi drága horvát testvéreink, kiknek hálája olyan volt, mint a kigyóé — megmarta a jótékony kezet.

Igy történt az, hogy Horvátország külön, még a kiegyezés szellemétől is messze eltérőleg egy majdnem önálló állammá fejlődött magában a magyar államban, melyhez már-már csakis a mindnyájunkra nézve közös osztrák-magyar nevű fogalom köti.

Minden tekintetben önállóan fejlődött, s még a honvédsége is horvát vezényszóra hallgat; így katonailag is külön jogterület lett.

Deák Ferencz is olyan kortes célokat szolgált, mint utódja Bánffy. Ő is csak a voksok számára s a saját céljainak biztosítására törekedett a magyarságjogaival és követelményeivel szemben!

Hogy mily óriási már is az eltérés még e kiegyezés szellemétől is, leginkább mutatja, hogy a horvát tartomány-gyűlésen azon párt, melylyel Deák Ferencz a kiegyezést létrehozta, régen megbukott s az ellenzék, a nemzeti párt jutott többségre, mely, mint Khuen-Héderváry magaviselete is mutatta, a mi nemzeti pártunkkal szimpatizál.

Számtalan engedmény, elnézés és más egyebek játszottak közre abban, hogy a mostan is többségben levő szabadelvű párt megtarthatta a negyven horvát képviselő mindig bizonyos voksát.

Ez a párt volt az, mely eltűrte, hogy a rabló Jellasics hordait, mint nemzeti hősokeket ünnepelhessék s Jellasicsnak, ki a hazaáruló szerepét játszotta a magyar nemzet jogos önvédelmi harcában, szobrot emeljenek.

Az a Jellasics szobor pedig nyíltan Magyarország felé mutat felemelt kardjával, jelképezve azt, hogy Horvátország

kész még most is alkalomadtán fegyverrel támadni reánk!

Ez a mi drága horvát testvéreink hálája azért a sok jóért, melyben nyolczszáz esztendő óta részesítette a magyar nemzet?

Most is mit tapasztaltunk? Egy magyar zászlót tüztek ki az lliczán, egy magyar zászlót, mely a magyar királyt üdvözölte volna horvát földön.

S mi történt?

A horvát csócselék, értve a dél-szláv egyetem tanulóit és a Starcevic-párt híveit — valósággal megostromolja azt a házat, melyen e kitűzött lobogó a magyar állameszmét meri hirdetni — horvát földön!

S ha azt a magyar lobogót be nem veszik, milyen utczi harcok s tüntetések színhelye lett volna a királyt váró Zágráb!

A lobogót azonban bevonták, mi a magyar állameszme csufos vereségét, s meghátrálását jelenti a józan gondolkozásu magyar nép előtt. Még itt is a horvát sovinizmus győzött!

Ebbe a városba kíséri Bánffy a királyt; ebbe a városba, melynek lakói »pereat Magyarska«, »pereat Bánffy« kiáltásokkal fogadták a magyar lobogót!

Lesz-e Bánffynak annyi bátorsága, hogy ezen törekvésekkel szemben a kellő szigorral fellépjen?

Lesz-e a magyar miniszterelnöknek annyi bátorsága, hogy a magyar állameszmét képviselje a dél-szláv aspirációkkal szemben?

Mi nem hisszük, mert tudjuk, hogy Bánffy a legnagyobb meghunyászkodásra is képes, hogy a negyven voksot a maga számára biztosítsa.

Pedig most volna ideje, hogy a horvát tulkapásoknak, s a Balkánra való gravitálásnak gátat lehessen szabni; most, mikor a horvát nemzeti aspirációknak egyik nagy tényezője valósul meg. Most kellene erélyesen fellépni a vezetők ellen, kik a dél-szláv szini szövetséget még a horvát nemzeti színház megnyitása előtt megkötötték.

Most még nem késő!

Most még szét lehet tépni eme kötelekeket, melyek Horvátországot a Balkán népek szláv szövetségéhez kötik. Most még csak az irodalom és művészi kapcsolatok kötik őket ahhoz a titkos szövetséghez, melynek háttere politikai jellegű is egyszermind és titokban a mindenhova elnyúló orosz kéz segíti őket alattomos terveik megvalósításában.

Most a horvát nemzeti színház megnyitása van soron, melyen a mi, orosz tanácsadókkal körülvett jó kirá-

lyunk is megjelenik, hogy a mi drágalátos horvát testvéreink nemzeti ünnepén a magyar állameszmét képviselje.

A történetek után mi elvesztettük bizalmunkat a környezők iránt s egyedüli reményünk az, hogy a mi jó királyunk nem fogja engedni, hogy sérelmet szenvedjünk ott, hol jogunk van arra, hogy állami fenhatóságunkat nemcsak gyakorolhassuk, hanem annak mindenha nemcsak érvényt, hanem tiszteletet is követelhesünk.

Ő rajta függ tekintetünk most, mikor jogainkról és követeléseinkről van szó.

Meg vagyunk gőzödvé arról, hogy Zágrábban nem a Bánffy-kormány, hanem egyedül a magyar király szerzi vissza a magyar lobogó tiszteletét, becsületét, melyet a horvát sovínizmus mindenképpen elakart homályosítani! . . .

De jó példa ez mégis nekünk, hiszen ebből láthatja a magyar nép, hogy milyen káros hatással van a magyar nemzetre a 67-iki kiegyezés s azt, hogy hová juttatott bennünket azon kortespolitika, mely a kormányok szellemét Deák Ferencz óta átlegi!

Ismerje meg a magyar nép igazi ellenségeit, kik oda juttaták hazánkat, hogy benne egy külön jogterület, egy külön állam fejlődhetett huszonnyolcz év alatt, egy olyan állam, melynek fővárosában nem szabad kitűzni azt a magyar lobogót, mely előtt egykor fél-Európa a porba hullott!

Tüntetések a magyar zászló ellen.

— Királylátó Zágráb. —

Budapest, okt. 15.

A tegnapi tüntetéseknek ma botrányos utójátékuk volt. Frank Vladimír jogász, Frank tar omány gyűlési képviselő fia, felmasztott a fő diadalkapu csucsára és onnan az egybegyűltek zsvíója között lehozta a magyar zászlót. Rendőr sehol látható nem volt. Diadal mámorban elvitték a zászlót és eldugták.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A bornimi flótás.

Irta: Sacher Masoch.

Franciaiból fordította: KALOOSA RÓZA.

— Jobb szeretném, ha gránátos volna, mint lelkész, dörmögé a király.

— Tartsa meg a véleményét magának, irnok ur, utasítá őt rendre a bíró szigoruan.

— Értem, bíró ur.

— Justin, beszélje el röviden, de a valósághoz híven, hogyan keletkezett maguk között a verekedés?

— Hogy az igazat megvalljam, felelte Fritz — Matthys a király miatt kapta az ütlegeket, de már előbb Lisa kisasszony miatt kaptunk össze.

— Miért?

— Hát a mi megismerkedésünk Lisa kisasszonnyal igen furcsa volt, folytatá Justin. Habár szomszédok voltunk is, sohasem találkoztunk. Egyszer a fal mellé ültem és Pál apostol leveleit tanulmányozva elszunnyadtam, de orromnak könnyeim ciklandozására felriadtam, mire a fal másik oldaláról elfogott nevetés hallatszott. Ekkor, mintha csak Flóra bőségszarujából ömlött volna kifelé, úgy hullott

A tegnapi magyarellenes tüntetés sem volt az egyedüli, mely a királynapok ünnepe lyes hangulatát megzavarta. A kik házaikra magyar trikolt kifüggesztettek, vagy csak kifüggeszteni akartak, litografált levelet kaptak, melynek szövege hitelesség kedvéért horvátul következő: „Izvolite snimili magarysku zasz-tavu jer mi nestojimu dobro za posljediki svenecilistni grandjanin (magyarul: „Felkérjük, sziveskedjék a magyar zászlót eltávolítani, mert az rontja ünnepi kedvünket. Az egyetemi ifjuság.) E felszólítás daczara az államvasut körül lakó magyarok kifüggesztették a zászlót, a levelet pedig áttették a rendőrséghez, mely az eljárást megindította.

Már midőn az egyetemi ifjuság reggel sorfalhoz gyülekezett a diadalkapu közelébe, összesutogtak, hogy vissza önnék a diadal-kapun függő magyar zászló leszakítására. Jelszó ez volt: „*dole magarysky zastave!*”

Alig, hogy a tömeg széteszlott, vagy tíz egyetemi hallgató visszament a zászlóhoz és Frank Vladimír fölmasztott, hogy egyik nő szobor kezében levő zászlót levegye. Az ott álló rendőr meg akarta ebben akadályozni, de ekkor Jón nevű rendező utasította a rendőrt, hogy ne zavarja Frankot, ki felmasztás közben letört több díszítést és szobrot. A közeli pályaudvarból ezt meglátták a magyar tisztviselők és megnyomták a tűzjelzőt, hogy a rendőrséget felhármazzák. A fűtőházból több magyar munkás szerszámmal odaszaladt a diadal-kapuboz, hogy a magyar zászló meggyalázót megverjék. A horvátok ezt észrevéve, elszaladtak, miközben a magyar zászlót leszakították és letették, de futásuk közben eldobták.

A Zágrábban lakó magyarok méltán megbotráncokznak azon, hogy magyar zászlót, magyar czimert alig egy-kettőt lehet a városban látni, de még szegénytelesebb dolog az, hogy a magyar hivatalok is oly apró, rongyos, piszkos lobogókat tüstek ki, mintha azt óhajtották volna, hogy a lobogókat senki meg ne lássa.

A bratkoviczei huszárak ügye.

Az annak idején oly óriási szenzációt keltő ügyben újabban érkezett táviratok nyomán már jeleztük, hogy a haditörvényszék meghozta ítéletét a Diószegi őrmester meggyilkolása miatt vádolt huszárak ellen.

Jelentésük úgy szölt, hogy a vádlottként szereplő 25 huszár közül kettőt ítélték halálra, tizenötöt fölmentettek, a többit pedig várfogsággal sújtották. Ez a hír, úgy látszik nem felel meg a valóságnak, hanem úgy áll a dolog, hogy a haditörvényszék sokkal szigorubb, hogy ne mondjuk, kegyetlen ítéletet hozott.

rám a sok apró virág. Ez a tréfa sokszor ismétlődött; de egyszer én is megembereltem magam, hosszú kabátomat ráadtam egy szalma bábra, kalapom fejére tettem és elé az asztalra nyitott könyvet; magam a fal mellé húzódtam a bokrok közé, és mikor a tréfa ismétlődött, elkapam a falon átnyuló fehér kezeckét, így Lisa kisasszony foglyommá lett és csak egy csókért adtam vissza szabadságát.

— Igaz, szólalt fel Lisa, így ismerkedünk meg, és azóta szeretem Justint, mert derék, jóra való fiú.

— Folytassa, Justin, mondá a bíró.

— Mit folytasson, vág a el a szót ismét a szép leány, szükséges még elbeszélnie, hogy azóta minden este találkoztunk a kertben és hogy a falon keresztül mindenféle szép dolgokat mondunk egymásnak? Azt meg úgy sem tudja, hogy ez a hollandi már rég üldöz engem és csupa féltékenységből ingerelte őt a mult vasárnap. Tudta, miként bo szanthatja legérzékenyebben, azért beszélt tiszteletlenül királyunkról.

— Királyunkról? kérdezé a bíró olyan hangon, a mely ropogott, mint a távoli mennydörgés hangja. Azt megszelte tenni! És mi-csoda kifejezéseket használt?

— Azt restellenem ismételni itt, felelte a papjelölt; szóval, már nem bírtam magammal és főbe vertem.

Szombaton ugyanis a következő táviratot vettük: A „Neue Freie Presse”-nek több oldalairól azt jelentik Przemysból, hogy a haditörvényszék ítéletéről a lapok által közreadott hír helytelen. Ennek oka csak az a nagy titoktartás lehet, melybe a haditörvényszék tárgyalásait és ítélethirdetéseit burkolták.

Most azonban nagyon megbízható forrásokból egyhangulag következőket tudatják: A haditörvényszék elé vádlottak gyanánt nem 25, hanem harmincz huszárt állítottak, a kik közül tizenötöt fölmentettek, tizenötöt pedig halálra ítélték és pedig kilenczet kötél, batot pedig golyó általi halálra.

Igy szól, hitelt érdemlő források szerint a haditörvényszék ítélete, melyet mint mondják, a várparancsnok nem akart megerősíteni.

Hozzáértő körök állítása szerint azonban úgy áll a dolog, hogy nem tartozik a várparancsnok hatáskörébe, hogy az ítéletet megerősítse, hanem azt megerősítés végett Bécsbe a legfelsőbb katonai törvényszékhez kell küldenie.

Remélhetők, hogy a katonai igazságszolgáltatás ezen legfelsőbb foruma enyhíteni fog a przemysli ítélet túlgagos szigorán, vagy ha nem, ő felsége, a legfelsőbb hadur kegyelme fogja meggátolni azt, hogy egy garázda őrmester miatt és a megsértett fejelemnek áldozatul tizenöt magyar fiu kerüljön a puska csövére és az akasztófára.

Jubiláris kalamáris.

Irta: Gondy Karoly.

Ötven évig tintát mártogatni, nagy idő! Sok elespepenés, sok kicsepepenés ismétlődik egy teljes felszázad alatt az íróasztal és urna körül. Mind megannyi fekete pont a magán és hivatali élet keretében!

Sok malacot kell felitatni a foliansokról, sok kéznyomot radirozni az aktákról, hogy annyi idő után tisztába álljon minden munkánk és belőlük könnyű áttekintést szerzhessen az utókor!

A legtöbb hivatalnok ezért a tiszta munkaért megkapja rendes honoráriumát és ha nem bírja tovább: mehet a Mór; a Mór megtette kötelességét. A mit a pensioiban kap, az rendezzen a család!

Manapság ritkaság az arany jubileum, mert mindég fiatal kell, ki jobban győzi a munkát; három helyett dolgozzon. Ötven éves embert már kifacsart citromnak tekint az állam, melynek még a magva is keserű. De meg az új miniszterek nyomába terem az új

— Jól tette! kiáltott fel a király.

De a bírónak haragos tekintete rögtön vissza kergette papirjaihoz.

— Igen, jól tette, segített neki Lisa, és az irnok urnak igaza van. És ezért nem is büntetheted meg Justint apám, azt nem teheted.

— Brutus saját fiát ítélte el, felelte méltósággal a bíró; a törvénynek részrehajlatlan-nak kell lennie. Itt én nem vagyok sem apa, sem porosz alattvaló: bíró vagyok.

— Esedezem jó atyám, folytatá a leány összetett kézzel, gondold meg, hogy Justint sohasem választják meg papnak, ha valamiért büntetésre ítélik, és így egész életünk boldogsága . . .

— Hallgasson Lisa kisasszony — mennydörgött a bíró.

— Hallgatok, atyám.

— Justin, van még valami mondani valója?

— Nincs, bíró ur.

— De legalább bánja-e tettét, a miért elverte a hollandit?

— Nem, bíró ur, nem bántam meg.

— Jól van, nagyon jól van! — dörmögé a király.

— Hívjátok a tanukat — parancsolá a bíró.

— Biebel!

— Jelen.

protekczió: szükséges tehát a régi gárdát mustralni.

A közigazgatási hivatalokban nem oly szigorúak az években a városok saját fiai ellen; játszanak itt a lutrival a 90-enesig; ha csak a főispán ezen is nem változtat.

A ki most a főispánkodás aerájában 50 éves jubileumot csap, annak országos, azaz állami érdemeinek kell lennie; kész keresztre teszi le az aczéltollát . . .

A ki jubilál, az számlál. Ki nem számlál, az nem számlálhat jubileumra.

Számitás az egész élet. Minden napnak van jelentősége, emlékezte; csak szorgalmasan kutatni kell rákadunk. — Születésünk napja be van írva a családi almanach-ba; az anya külön jegyzi be a Bibliába.

Már magát a születés-napot mennyi számitás előzi meg! A komák rangja, vagyoni állása, a felveendő keresztnev megállapítása, egész a keresztelői dísz-tortáig mindmegannyi törtje létünk nulla kezdetének.

Az állam az egyházzal vetélkedve jegyzi az élet páros kiindulását. Nyilvánosan olvasható a többi licitációk között.

Óra szerint tentat, orvosságot szedni, ahhoz nagy elszántság, türelem és jó gyomor kell. Haláltan mesterség az a hivataloskodás; senki sem kedves ez, amit ott irnak. Az ember önkégytelenül megrezzen ha hajdut lat.

A hivatalnok maga is ha a fix fizetés mellett a család növekedő terheire gondol, bizony kedvtelenül hallgatja az óra ketyegését. A nagy gondokba elmerülve, ritkán figyel a család nevezetes momentumainak évfordulóira, ellenben a feleség a Vesta-tűz lángjainál olvassa perczeket: az ünnepek és meglepetések özőne kikerülhetlenek.

Kiki a maga tehetségéhez, sokszor tehetségén felül asztala körül gyűjti kedves embereit, mert hiába, az osztott szeretet megkét-szereződik. A poharak vig csengése mélyebbre szántja erzésünk talaját, kocczintunk és örök a barátság . . . Megnyitattott a revanche-ok cyclusa.

A jubilálás eszméje legjobban a hivatali légkörben érlelődik; mert a bürokrácia mindenütt exotikus növény; sok évet kell olvasni, míg a pozsgás érdem-levelek között az elősmerés és vele az élet biztosítás pensio agavevirága felszőkik. Akkor persze létrán nézik a csodát; a nyarspolgár rendszeren onnan leszédül.

A ki tehát nem hivatalnok és hivatalában nem tud az ingó rangfokozati létrán felszőkni, az mindég csak üdvözölő marad, soha nem üdvözölte; csupán sorsa marad szenvedő alakban!

A szegény iparos, kinek még inasa sincs,

— Ott volt a verekedésnél?

— Ott voltam.

— Mit mond hozzá?

— Semmit, bíró ur, mint a mit már Justin ur elmondott. Én is azt tettem volna, a mit ő; vagy tán agyon ütöttem volna a hollandit.

— Hát nagyon csunya kifejezésekkel élt a hollandi?

— Hogyne! azt mondta a királyról, hogy francia. De hiszen ez nem is bánthatja a mi derék Frigyesünket, tev hozzá a jámbor fűszeres.

— Hiszen ez nemsértés.

— De azt is mondta róla, hogy szerencsétlen flótas, meg fű . . . fű . . .

— Fűzapoéta, egészíté ki a papjelölt.

— Azt merte mondani, kiáltotta a király székéről felugorva, míg szeméi villámokat szórtak.

De e pillanatban a bíró mosolyogva nyujtotta át fuvoláját az ő ujdonsült irnokának. A király pedig e játszván egy francia pásztordalt, teljes nyugalommal foglalta el helyét újra.

— Ön tehát azt állítja, hogy a hollandi fűzapoétának csufolta a királyt, folytatá a bíró.

legtöbbit magamagát köszönheti fel a tükörből . . . meglegedhetik, ha mogorva képmása némán fogadja a rendkívüli megtiszteltetést.

Bizony jubilálni csak keveseknek van fentariva, mert a protekczió égi manna, a főispán szebében: az pót-zsemlye, a mit csak menükön szerviroznak.

Ezenkívül assistenciái: Istentől egy hosszú élet; a család részéről: egy nyugalmas élet; az állam részéről: egy megfizetett és penzióval biztosított élet. Az egészség konzerválására ny hathatós támogatása mellett könnyű azt kívanni: Isten éltesse még soká, a kor legvégső határáig!

A szegény iparos, ki nem ülte meg sem az ezüst, sem aranylakadalmát, még 75 éves korában is, munkája közben, ha telik egy litrre, ugy köszönti egymást: »Adjon isten, a mi nincsen!»

És meg van boldogtalanságának az a boldog oldala, hogy jól esik a »lutri« és hébe-korba a »lutri«, reménnyel táplálkozik még a sir szélén is.

Ha ugy egybevetjük a sok kalapácsütés és gyalu tasztítás számát a hivatalnok név aláírásával, ugyan micsoda arányban áll az elősmerés és jutalom?!

A szép műszekrényem remek stylusa, kályhám koronája, etagierem csecse-becséi, bizony elhomályosítják a sok manupropiákat!

Jubileum, rossz latin szó. Valjon nem a »jubeo«-ból származik? Nem a parancs, az erőltetés nyomát leljük hangzatos gyökében?

Az ország is nem sokára jubilál. De a milleneum és az ország bajai világra szólók. Diszítjük Budapestet, várjuk a legmagasabb vendégeket, a mint diszítjük portékakkal a boltokat, hogy a világúzet fellendüljön.

Annyi kiállítás után még nem tanulta meg a nép, hogy minden kiállítás egy maskirozott kongresszus. Kiki jöhet-mehet bátran; nem tűnnek fel a fejedelmek.

Hát lehet-e azt elhinni, hogy ily rövid időszünetek után oly óriási volna a haladás? Lehet-e azt gondolni, hogy a kész munkaversenyből tanulhatunk, ha csak a gép dolgozik és még a személtápra is szabadalmat kérünk? De szabad-e az országnak ily kritikus helyzetben annyit koczkatatnia?

Ne a kész munkát, de a műhelyeket látogassuk hosszabb időtartamra, ha tanulni akarunk. Azelőtt régente az iparos 3 évet töltött külföldön és csak akkor kapott ipar-engedélyt.

Ha jól meggondoljuk, hát nem különös, hogy az iparos osztály diszítse a milleneumi kiállítást; költekezzen, midőn az adót sem bírja. Az urak ellenben csak nézik, kritizálják

— Igen, meg azt is mondta róla, hogy tolvaj.

— Mit mondott?

— Hogy a király tolvaj!

Most meg a bíró ugrott fel és összeszorított öklével fenyegette a hollandit. Ezuttal a király volt az, ki sietre nyujtá át a fuvolát a bírónak. Ez kissé összeszedte magát, mosolygott és egy régi diáknótát kezdett el-fuvolázni: Lauriger Horatius

Azután befejezve a kihallgatást, a bíró kimondá ítéletét »a király nevében!«

A bornimi Brutus nem vette tréfára a dolgot. Mind a két ellenfelet elítélte, egy a papjelöltet, mint a hollandit. Mindeniket tíz taller fizetésre és nyolcnapra börtönre. Azután odament Justinhoz, kezét nyujtá neki, mondván:

— Büntetésre ítélem magát, mert ez volt a kötelességem, de jól tette, a mit tett, a maga helyén én is ugy cselekedtem volna. Lisám az ön, ez bevégzett dolog.

— Nagyon boldognak érzem magamat, azonban papnak nem választanak meg soha, mondá a papjelölt fájdalmas sobajjal, a mint a panaszos és a tanuk elhagyták a te met.

— Ki mondja azt? szólalt fel a király, ki éppen most irt alá valamiféle papirost. Éppen üresedésben tudok egy jól jövedelmező

a szegénysorsu iparos tehetségét, szorgalmát, de ők nem állítanak ki.

Tessék csak az adó-, a telek-, és a konsortiumok könyveit felkűldeni, azokból minden-nél tisztábban látjuk a »haladást.« Még polgári eskü sem kell, mindent el lehet hinni. Azon ország, mely még száz év előtt alig egy milliót fizetett adóba, jelenleg 462 milliót fe-lül bír fizetni 25 millió plussal. Hát ez nem haladás? Tessék kalapot és ne adót emelni. Szegény polgár gazdag államban! tudod-e, hogy minden tőd-fuvóra atlag 28 forint esik evenként?

No de térjünk vissza az ezüst tenta-tartóra, a miből már nem mártogatnak és a remegő kéznek szánt arany-tollra: az »Eötvös«-munkákra.

Simonffy jubileuma pompásan sikerült. Főmérnöki pontossággal ment végbe; lám! egy pionnal sem tévesztett. Hát a szegény Simoné mikor lesz?

Te öreg Knabe, a katonák hűséges szol-gája, te zugolódjál! rég időtől hordott a titkos arany — »ert!«

Érd be vele, mert egyéb arany ugy sem jut te neked!

Hegyi uton.

Csodálatosan szép ut volt az. Valami különö-sen megdöbbenően, szép, lent, moh lepte szürke sziklák, alatta locogó-pocogó patak, s a sár-guló fák busuló lombjai olyan szomorú sejtelmes zu-gást adtak.

Ősz van. Csendes szomorú ősz. A hegyek le-vetették szép zöld ruhájukat, más costüme-ot vettek föl. A hegy nem divatos. Évszakról-évszakra ugyan-azokat a színeket ölti fel; nyáron zöld, télen fehér-őszkor pedig sárga.

Csendes szomorú ősz nap volt. Még az ég is megfelelt a föld hangulatának komor, szürke barát-ságtalan felhők tolongtak rajta. Egyik fentebb a má-sik lent . . . némelyik megérintette a hegyek ormát s fehér fátyollal vontá be a fákat.

A hegyi uton egy szép, magas női alak halad. Olyan különös, szép, rendkívül szép arca van, finom metszetű szeme s nagy, de szép szabályos szája. Az arczán valami névtelen szomorúság volt, csendes, mely szomorúság, amely megdöbbenő és elbusítja az embert. Miért szomorú ez a szegény, szép asszony? Mi bántja, mi lele?

Talán ő maga sem tudja. Csak azt találja, hogy az élet szomorú, léha hiabavalóság. Bebeszélte ma-gának, hogy neki végezte az életunság, az ellen nincs kitérés, nincsen menekülés . . .

Megáll és visszanez.

papi állást, jó lesz az magának. Hanem ki ne hagyjon a lakodalmából!

Justin szétbontá az összehajtott papírt, miközben a bíró és leánya az ifju vállán ke-resztül kíváncsian tekintettek az iratba, hon-nan nagy, kikanyarított betűkkel langoltak eléjük e szavak: Fridericus Rex.

A bíró majd hanyatt vágódott ijedtében.

— Fel-éges uram! dadogá, kegyelem!

— Miért? kérdező élénken a király, a miért alkalmat adott nekem arra, hogy megis-merhessek egy becsületes embert, egy derék fiut és egy kedves leányt?

Justin és Lisa a király lábai elé akartak borulni; de az megakadályozá őket; azután barátságosan megveregeltén a bíró vállát, jó akaratú mosolylyal mondá:

— Meg vagyok önnel elégedve; folytassa így tovább. Önnek helyén van a szíve és az ész; szeretem az ilyen embereket. Nem sokára hallani fog rólam.

E szavak után Nagy Frigyes, kamarása kíséretében távozott és mielőtt a derék bornimiak meglepetésökből magukhoz tértek volna, a király daczára a még mindig dühöngő viharoknak, elvágatott.

Egy évvel később, nem törődve a sorrend-del, a derék bornimi bíró a király kinevezte törvényszéki elnöknek Oderai Frankfurtba.

(Vége)

Alkonyodik. A nap szomoru bucsu sugára végig siklik a völgyecskén és bearányoz mindent. — Aranyosak lesznek a fák, a bokrok, a házak. Az egyik távoli ablaktól szép, szomoru zongoraszó hangzik fel. Busongó, andalító nótá, a hangok ugyan nem nagyon szépek, de érzik rajtuk, hogy aki játsza, a szívét önté a dalokba. A szép asszony önkénytelen utánna dudolja:

Két gyöngye volt a falunak, két virága,
Mind a kettő úgy vágyik a boldogságra,
Az egyiket elkísérték esküvőre,
A másikat szép csendesen kivitték a temetőbe.

A szomoru elmosódó hangok hallatára arra a szegény, beteg szivre, véghetetlen bánat száll. A sajnó, fájo-gondolatok kétszeres erővel toltak a szivére. Önkénytelen mozdulattal egy kis fényes, hideg tárgyat vesz elő. Milyen jó volna... vége lenne mindennek, muló örömmek, hosszas szenvedésnek... mindennek...

Az alatt tovább hangzik a nótá:

Özvegy asszony a lányodat ne sirassad,
Te meg másik ne örvendj hogy férjhez adtad.
Nem tudni a jobbik sorsot melyik érte,
Melyiknek volt lakadalma, melyiknek a temetése.

Ki játsza? Valami szegény, megfakult poéta, aki rágondol mikor a reggelét elköli, s az érettségig is miatta fog megbukni, szegény, szerelmes gyerek...

A szép asszony zaklatott szivének olyan jól esik arra rágondolni. Arra, hogy ő mennyire szeretve van. S úgy tudja szólni azt a szegény, átkozottul könnyelmű fiut, aki olyan szerelmesen tud bámulni és egy kézzorítás boldoggá teszi egy hétre.

Tovább sir a nótá. Az asszonyt édes megnyugvás tölti el. Tudja, nagyon jól tudja, hogy az a nótá neki szól. Neki szól, róla zokog. S holdog büszkeség tölti el egész valóját. Egy csöpp, édes hiúság: Azt gondolja: akit úgy szeretnek, annak nem szabad meghalni. Jól tudja, hogy az a szegény, szerelmes gyerek is utána halna. Az is képes minden ostobaságra. S aztán — mit mondana hozzá a kis mamája.

Önkénytelen elmosolyodott. A másik pillanatban beledobta a revolvert a patakba. Egy pillanat múlva meglátszott a tiszta vízben, látszott amint lassan görgeti a viz a szomoru titkot le, a Körös felé. Ott lent a völgyben éppen akkor végződött el a nótá.

Melyiknek volt a lakadalma, melyiknek a temetése.

F. Imre.

Város és megye.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Folyó hó 16-dik napján szerdán délelőtt 10 órakor a varosháza nagy tanácstermében rendkívüli bizottsági közgyűlés lesz. Tárgyak: 1. Tanácsai előterjesztés: A kir. Tábla elhelyezése zserre szolgáló épületek telkeinek az állam tulajdonába szavazás utáni átbocsatása iránt. 2. Ugyanaz: A Csapókerben létesítendő iskolák célaira szükséges telek szerzésének s a szavazás utáni eldöntése. 3. Ugyanaz: A szovát vizes földeknek, a község részére leendő eladásának szavazás utáni eldöntése iránt. 4. Ugyanaz: A kir. Tanfelügyelői hivatali helyiség előállításához kérelmezett téglá adományozása tárgyában.

Színház.

A minta férj. Szombaton teljesen üres ház előtt ismételték ezt a minden tekintetben bukottnak tekinthető darabot. Üres palyók tántogtak a színeszek felé s a földszinten is alig volt egy két szék elfoglalva. A jegyszoldok és palyolnyitogatók teljes számmal jelen voltak. A színészek is kedvetlenül játszottak nyilván azért, mert nem lehettek jelen. S i m o n f f y Imre tiszteletére rendezett banketen. Az előadás sokkal rosszabb volt az előzőnél.

A tévedt nő. Verdi József, az orosz zeneszerzők mesterének 4 felvonásos operája nagyszámu, előkelő közönséget vonzott tegnap a színházba, bár az előadás semmi képpen sem felelt megvárakozásuknak. Meglátszott ugyan a v i d e k i színtársulat erőlködése és a hivott opera-énekesek hiánya. A szereplők, hogy úgy mondjuk, lénekeltek az

egész operát. Játékról persze szó sem volt, mikor énekeltek, nagy részt úgy álltak a színpadon, mint a czövek. Pedig úgy gondoljuk, hogy azt, a mit a közönség nem ér meg a partitúrák szövegéből azt arczjáték és kellő időben alkalmazott mozdulatokkal kell megértetni a közönséggel. A szereplőkről, az egy H a d a y t kivéve, ki hangja reszketésével toleráncsoltta az egy apa szivében duzó fájdalmat s ritkán de jól alkalmazott taglejtésekkel kísérte énekét — semmi jót sem mondhatunk. A rendezés Tiszay jó izléséről tesz tanuságot; a karmester a kellő preczizitással dirigált. r.

Télen. Október 14-én színtekerült a «T é l e n» című, a színlapon népszínműnek jelzett színdarab. Helyesebb lett volna azt mondanom: szin-d i r i b-d a r a b. Mert való-sággal úgy van az egész összetékoiva részint becsesebb régi darabok hulladékaiból, részint erősen operett-izű bohózatok jelenetekből, a melyeknek conglomeratuma szerves egészet nem alkothat. A darab silányságáról azonban nem akarunk bővebben szólni: az nem a szintársulat hibája. De lehetetlen komoly feddő szó nélkül hagyunk a rendezésben, a külsőségekben mutatkozó türethetelen hiányokat.

Ugyan, az ég szerelmére, látott ön Tiszai direktor ur! valaha magyar parasztházat, ha azt a tegnapi «fónoka» színterét magyar parasztház belsejének nézte. Nem tudom, a pik-tora mit akart ezzel a kordinával eredetileg jelképezni, de borzasztó groteszk hatású volt tegnap körül erkélyes falával, a melynek egyik szegletében hatalmas zöld cserep ó nomet kályha volt festve, a másban pedig egy óriás pezsgős palaczkot ábrázoló bubos magyar kemence. De nem csak ebben, hanem a többi jelenetekben is többé kevesebbé hamis volt a szín. Hisz ez megjárja Kutya-Bagason, a hol a keznel levő egyetlen ponyva a jászó eltakarásával egyidejűleg eget, földet, házat falut udvart, telet, nyarat, szóval mindent jelképez: de türethetelen, s aethetikai érzékünket fellá-zítja ilyen előkelő színpadon, a melynek leg-alább a külsőségekben — elfogadhatót kellene nyújtania.

A gondos és szigorú rendező azt is észrevelte — volna, — hogy — olyan fülönfüggőt, a milyent Galyassy Paula tegnapi szerepe alatt is viselt, tisztos magyar parasztlány a világ minden kincseért föl nem tenne, mert olyat csak oláh, vagy cigány szokott hordani.

Áttérve magára az előadásra, az, a meny-nyre a darab természete engedte, elég türe-hető volt. Különösen jól megállottak helyöket Pispöki, Hadai, Hevessi a férfiak; Locsarekné, Galyassy Paula és Margó Zelma Különös elismeréssel emeljük ki Margó jeles játékát s ábrázolását, a melyet ha teljesen magyar zamatú népies nyelv is kísért volna, az ő teg-napi szereplése nem igen hagyva fenn kívánni valót. A népies nyelvről szolva megjegyzem, hogy nekem nincs kifogásom a dialektus használata ellen, sőt népszínműben ajánlatosnak is tartom. De akkor a dialectusnak hünek és egységesnek kell lenni, mert különben sértő handabandázás lesz belőle. Tegnep is az történt, hogy ugyanazon falu lakói közül az egyik dunántuli, a másik dunatiszákózi, a harmadik tiszántuli, a legtöbb pedig «vegyes-dialectusban beszélt. Nos, hát ez nem járja! Vagy szorosn az irodalmi nyelv, vagy egységes dialectus, de nem ilyen bábéli magyar beszéd.

Még tegnap a ballet kar (helyesebben láb) által bemutatott magyar tánczra jegyezzük meg, hogy az a gyűjtő nevű balletm: ser ur ugyanazt a tánczot a multkor «Fatiniac»-ben török-táncz gyanánt mutatta be. A magyar táncz Istennek hála! még sem olyan lábbal égbetörő ugrandozás! dr. N. Zs.

Ujdonságok.

* Csalás a házipénztár kárára
Furfangos csalást vittek véghez téglahordó fuvarosok a házipénztár kárára s e családi műveletet hosszabb időn át folytatták. A házipénztár ugyanis bárczákat ad ki a fuvarosok-

nak, a melyek utalványt képeznek a városi téglavetőbe bizonyos mennyiségű téglá elszállíthatására. A furfangos fuvarosok azonban e bárczákkal a sokkal finomabb és drágább körkemenzei téglákat szállították el s így hosszabb időn keresztül tetemes kárt okoztak a házipénztárnak, minthogy ez köteles a szenvedett kárt megtéríteni. A házipénztár végre aztán rájött a csalásra és feljelentést tett a fuvarosok ellen a IV-ik kerületi kapitányságnál. Ma lett volna a tárgyalás, azonban a fuvarosok nem jelentek meg s így a tárgyalás elhalasztott. Gyarló ellenőrzésre mutat biz az, ha ilyenek is megtörténhetnek Debreczenben a vásárnál.

* Berecz Ede szökése. Berecz Ede szökését tegnap már hivatalosan tudatta az I. honvéd gyalogezred parancsnoksága a fővárosi államrendőrséggel. A rendőrség erre nyomban megbizta két legügyesebb detektívjét, hogy puhatolják ki, mi volt a legközelebbi oka Berecz Ede szökésének s hogy ki adta ehhez a megfelelő pénzösszeget neki. A kutatás eredménye alapján Bérczy rendőrkapitány, egy — az eddigiektől eltérő — újabb irányban is megindította a nyomozást.

* Vasárnapi alakok. A munkaszünetnek meg van minden héten a szüretje; munkások és munkások ilyenkor áldoznak Bachusnak és Gambrinusnak, mert bizony egyik hetig úgy sem érnek rea. Ilyenkor természetesen egy hétre valót szednek magukba, nem is csoda, ha kihagást követnek el. A tegnapielőtti mulatas áldozatai Erdei András, Puki Erzsébet, Szűcs Julia, Balogh Sándor, Toth Borbála ma alusszak ki a rendőrség börtönében a tegnapielőtti mámort. Egyik-másika ugyancsak kiket ez eljárás ellen s azért a józanság beálta után is vissza fogják őket tartani néhány napig.

* Kinevezések a debreczeni itélőtábla kerületében. A debreczeni királyi itélőtábla elnöke Novák Sándor máramaros-szigeti kir. törvénytörvénybíró díjtalan joggyakornokot Paraszthy Gyula debr. kir. tsvzéki díjtalan joggyakornokot és Keresztény Gyula végzett joghallgatót a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokokká nevezte ki.

* Megüresedett állás. A debreczeni ev. ref. egyháznál évi 500 frt készpénzfizetés-sel ellátott adószedői állás halálozás folytán megüresedvén, ez évi nov. elején tartandó presbyteri gyűlésen választás utján fog betöltetni; pályázok nov. 1-ig az egyház főgondnánakánál jelentkezhetnek.

* A debreczeni Kossuth szobor-bizottság pénztárába ujabban a következő adományok folytak be: A kabai iskolás gyermekek és tanítók között megindított gyűjtés eredménye 30 frt 65 kr, özv. Legányi Gyuláné ur-nő Gólnicz-Bánya 1 frt, a h-nánási iparos ifjak adományánál tévesen elmaradt 3 kr, összesen 31 frt 68 kr, mely összeg a mult alkalommal közzétett 130 frt 87 krhoz adtván, a «Debreczen» című lap volt szerkesztője, Kósa Barna nr 719. sz. gyűjtő ivével együtt befolyt 162 frt 55 kr. Mely adományokért e helyen mond köszönetet a Kossuth-szobor-bizottság.

* Kiállítás a kirakatban. Vasárnap este a korzón sétáló közönség érdekes látványt látott tanuja. A Steiner és Wittmann cég divatáru üzlet-kirakatában a férfi és női divatcikkékből valóságos kis kiállítás volt ügyesen összehalmozva. Este 6—10 óráig, a míg a kivilágítás tartott, mindig nagy közönség nézte a kirakatban közzemlére kiltet legujabb divatu női kezimunkát, uri blousokat, gyermekruhácskákat és a különféle pipere cikkeket.

* Színesz-estívő. Nádasi József a debreczeni színtársulat egyik tehetséges, törekvő ifju tagja és a bájos Takács Jolán kis-asszony, kit szintén e társulat számít azon tagjai közé, kiket a közönség mindig kitüntevő fogad, ma reggel 8 órakor mondották el egymásnak Vecsey Imre anyakönyvvezető előtt az igent. Az államilag új házaspár a városházáról egyenesen a róm. kath. templomba ment,

hol dr. Wolafka Nándor v. püspök plébános eskette őket össze. Áldás, tartós boldogság kísérje frigyüket.

* Örült a vasuti állomáson. A rendőrség ma egy örült asszonyt tartóztatott le az állomáson, a ki nagy patáliát rögtönzött a pénztárnál, a miért nem akartak neki 4 krért jegyet adni Szegedre. Bekísértek a város házához, a hol kitűnt, hogy a szerencsétlen elmezavarba szenved, M i k e z Máriának hívják. A rendőrség hazatoloncoltatta.

* Paraszt virtus. V e s z e l k a Pál zugó-utczai parasztleány késsel és vasvillával üldözte, kergette öreg szüleit. A leány részeg volt, s állítólag azért akarta szüleit bántalmazni, mivel azok fiatalabb leány testvérét, ki hosszabb ideig el volt zárva, most ismét a házukhoz fogadták. A derek leány, ki pedig maga különös erkölcsű fiu lehet, nem akart «olyan emberrel» egy fedél alatt lakni. A leánynek egyelőre a rendőrségen adtak kedve szerintebb való lakást.

* Díjlövészet. Az 1895. okt. 13-án tartott lövészet alkalmával díjat nyertek: legjobb mély lövéssel Weszter István 4 koronát, legtöbb körülövélssel Molnár Ferencz 2 koronát.

* Mi a baja? Egy atyafi sütkérezett a flaszeren, elterülve a cson és az élvezet egy nemével rugta ki hol a bal, hol a jobb lábát, mindenféle elvont fogamu nyilatkozatok kísérete mellett, melyeket részint a flaszer-köveknek, részint, amikor a hátára fordult, az italiai szépségben tündöklő égneek tett nem egész határozottsággal.

A feltűnő rugdalkozás mély részvételel keltett az utca közönségében és körülveték és sajnálkozással kérdezte valaki:

— Ugyan mi a baja?

Asszonyra rá egy menyecske:

— Szél érte a szegényt — a z ü v e g b o l.

* Az új rend. A születések, valamint a halálozások pontos bejelentése érdekében a belügyminiszter körrendeletet intézett a hatóságokhoz, melyben felhívta mindezeket, hogy a hatáskörük alá tartozó közzintézetek előjáróit utasítsák, miszerint írásbeli bejelentéseikben mindazon adatokat pontosan felsorolják, amelyeket az anyakönyvvezetőknek be kell jegyezniük. Ilyen intézetek a szülőházak, kórházak, letartóztatási helyek, dologházak, laktanyák s egyéb polgári, valamint katonai közzintézetek.

* Polgármester választás Szatmáron. Tegnap délután tartotta Szatmár város rendes közgyűlését, melynek legérdekesebb része a polgármester választás volt. Nagy szótöbbséggel *Hérmán Mihályt*, városi tisztit ü g y é s z t választották meg polgármesterré. Ellenjelöltje *Papp Géza* 10, *Bósszörmenyi Sándor* csak 9 szavazatot kapott.

* Óvatos válasz. Egy nagyon szellemesnek látszani akaró jogász a szigorlaton, a hozzá intézett kérdésekre állandóan ezt felelte:

— Ez a körülményektől függ.

A vizsgáló tanár, kinek végre is elfogyott a türelme, most így szól hozzá:

— Mondja csak jelölt ur, az anyját nőül veheti az ember?

A jelölt, rövid gondolkodás után így felelt:

— Oedipus megtette, tanár ur.

* Sertés kivételünk. A földmivelési miniszter tudatja a város közönségével, hogy az állatorvosok által egészségeseknek talált sertések a bécsi *Ziegler-féle* vágóhidra kivihetők. A kivételre nézve a földmivelési miniszterium 4434—895. sz. leirata irányadó.

* Talált kulcsok. A tegnapi nap folyamán egy köteg kulcsot és egy Werheim kulcsot vittek be a megtalálók a II. ker. rendőrkapitányságra. Az igazolt tulajdonosok ott átvehetk.

* Csiky német szinpadon. Berlinben legközelebb két darabja kerül szinpadra nemzeti színházunk elhunyt jeles dramaturgjának. A Czipra nyomorúságát Rosée Adolf átdolgozásában a Lesing-Theater fogadta el előadásra, — a Schauspielhaus pedig Berlin legelső szinpadja. — a Nagymamát fogja e szezon folyamán előadni, A Czipra nyomorúság egyébként harmadéve már a bécsi Carl-Theaterben is

színi kerül. — s oly sikere volt, hogy az előadás után rögtön egy kis utócenzurát alkalmaztak, amennyiben a hivatalnok-jelöltek közül egynehányat töröltek.

* Erdély első színésznője. Az 1892-ben elhunyt Fejér Rozának, a kolozsvári nemzeti színház egykori tagjának sírját emlékkövel akarják megjelölni. Tordán a művésznő szülővárosában már mozgalom indult meg, hogy sír emléket állítsanak a művésznőnek, a ki egyike volt azoknak akik száz évvel ezelőtt, nyomorral és részvétlenséggel küzdve, egész életüket a magyar színművészetnek szentelték. Fejér Róza hamvai most a magyarfráti temetőben, jeltelen sírban porlanak.

* A dajkaképző tanfolyamnak 1895. nov. 1-től megoyítását a városi tanács elhatározta. — A 6 óra terjedő tanfolyamra 18—40 év között levő nők pályázhatnak. A kérvény mely mellé keresztlevél 6 elemi osztály elvégzését igazoló iskolai bizonyítvány testi épség és egészséget igazoló orvosi bizonyítvány és erkölcsi bizonyítvány csatolandó, 1895 október 29 ikén délután 5 óráig az arók utczai óvoda helyiségében Ujfalu-sy Mária óvónőhöz adandó be.

— **Játék esélyekkel és esélyek nélkül.** A közelmúlt némely eseményei — a játék démonának újabb áldozatai — birhatták rá a pénzügyminisztert, hogy a kis lottót újabb megszorító intézkedések alá fogja. Pénzügyi kormányzatunkban csakugyan megelégedt a kis lottó gazdasági és társadalmi káros voltának felismerése. Az emberi természetből kiirthatatlan, ott gyökeredzik a szerencse provokálásának szenvedélye: ki merész börtönspekulációkba bocsátkozik, ki lovakra fogad, ki meg a rulletten teszi próbára végzetét. Mindezeknél veszedelmesebb a kis lottó, a mely betéteinek kicsinyiségével s huzásainak gyakoriságával a vak játékszenvedélyt táplálja. Ehez járul még a nyeres esélyeinek teljes hiánya. A nyeres valószínűsége $\frac{1}{100}$. Ötszám huzásánál a nyeresre csupán egy eset, a lottópénztárra ellenben 17 eset kedvező. Nyeres esetén a lottópénztár a tét kilenczvenszeresét tartoznék fizetni és mégis egyszerű extrátónál csak 14-szeresét, megjelölt hivatnál csak 67-szeresét fizet. Nagy összegek a lottón egyáltalán nem nyerhetők; s erre vezethető vissza, hogy a kis lottó évenként átlag 2 millió frutyt tiszta jövedelmet mutat ki. E meggyőző érvek elől a kormány sem zárkozhatott el s így a lottó terén megragadta a kis lutri eltörlésének dicséretes kezdeményezését. Emlékeztünk Lukács pénzügyminiszter egy gyújtó hatású parlamenti beszédére, a melyben a kis lottónak fokonként való eltörlését helyezte kilatásba. A fentebb jelzett rendszabály nem az első ezen a téren. Az első lépést a kormány az osztálysorsjáték behozatalával kezdte meg, a mely a játékszenvedélyt észszerűbb és realisabb irányokba is tereli. Az osztály-sorsjáték nagy előnyei a kis lutri felett kézzel foghatóak. Mekkora különbség van egy sorsjegy és egy riskontó között. S aztán, kivált a magyar osztály-sorsjáték olyan nyerő esélyeket nyújt, a melyekkel a kis lutri esélyei össze sem hasonlíthatók. A kis lutrinál a vak véletlen, minden esély és minden észszerűség nélkül, itt ellenben a bizonyosság, hogy nyernie kell minden harmadik sorsjegynek. Akis lutrinál a kockázattal semmi arányban nem álló kis nyermények, holott az osztálysorsjátéknál 5,600.000 korona fizettetik minden levonás nélkül a közönségnek. A pénzügyminiszter politikája társadalmi, erkölcsi és nemzetgazdasági szempontból lelkesen helyeslendő, mert az az államférfi, a ki Magyarországon a kis lutrit eltörlé, sohasem muló érdemeket szerez az ország föllendülése körül.

Vendégfogás bicskával.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, okt. 15.

A vendégfogásnak eredeti nemét találta ki egy debreczeni civis bicskával marasztalván a vonakodó vendéget.

Mészáros András vasuti fűtő és Vékony András vasuti napszámos egész szombat együtt dorbézoltak. Együtt mulatoztak egész reggelig, amikor is a Mészáros koma sok dolgaira hivatkozván, el akart bucsuzni Vékony komájától.

— Koma, — mondta az italos fűtő — én már még haza, mert meg-meg ránk virnyad!

— Gyék még kend egy feketekávéra! fejtette ki saját nézelpontját a másik Vékony koma, ki mindenáron be akart nézni még a csapó-utca valamelyik «feketekávé» házába.

Es ebből keletkezett a szóváltásuk, melynek csak a Mészáros kiomló vére adott tragikusabb színezetet. Vékony ugyanis amikor látta, hogy Mészáros a barátságos meghívásnak nem enged, az erőszakhoz folyamodott. Előrántotta bicskáját és két kisebb szurást ejtett ellenkező komáján.

Mészárosot, hazaszállították miklós-utca lakására, míg bicskás komáját Vékonyt, letartóztatatták.

Táviratok.

Catargiu háznagy lemondása.

Budapest, 1895. okt. 15. (A »Debreczen« erdd. távirata.) Bukarestből jelentik mai kelettel, hogy Károly román király nem fogadta el *Catargiu* miniszterelnöknek azon előterjesztését, mely a kamara feloszlását czélozta.

A *Catargiu* kormány erre beadta lemondását.

A király Zágrábban.

Budapest okt. 15. (A Debreczen eredeti távirata.) Ő felsége, a király a mai nap folyamán meglátogatta a horvát főváros különböző kulturális és humanikus intézeteit ami rendkívüli lelkesedést keltett. A róm. kath. székesegyházban Posilovic zágrábi érsek fogadta Ő felségét, a szerb templomban pedig Brankovic karlócai pátriárka.

A rendőrség közbelépése folytán a bevont szerb zászlókat ismét kitűzték, bár a templom előtt az eredeti, fanatizált csöcselék zavargásai oly mérvet öltöttek, hogy a rendőrség nem képes a tömeget féken tartani.

A mai nap egyik kiemelkedő mozzanata az, hogy a király a zágrábi egyetemet, mely nevét viseli s jelszava is a király jelszava: viribus unitis a látogatásával tüntette ki.

Takács Zoltán vád alatt.

Budapest okt. 15. (A »Debreczen« eredeti távirata.) A budapesti királyi büntető törvényszék a hosszabb idő óta vizsgálati fogságban levő *Takács Zoltán* ügyvédet, ki a legutóbbi időkben a Szeless Adorján-féle affairban játszott nagyszerepet s a Berecz-testvérek sikkasztása alkalmából került gyanu, majd vizsgálat alá, ma hozott határozatával, mint felbujtót helyezte vád alá s egyszersmind azt is kimondotta, hogy Takács Zoltánt továbbra is vizsgálati fogságban tartja. Takács Zoltán úgy a vád alá helyezés, mint a vizsgálati fogság fentartása ellen fellebbezéssel élt.

Sport.

Őszi futtatások. Budapestén tegnap az őszi futtatások véget értek. A zárónapra rendkívül nagy közönség gyűlt össze a gyepen, hogy még egyszer kivégezzék részét ez évben a futtatások izgalmaiból. Az idő nagyon kellemetlen volt. Egész délután nagy szél fútt, az eget fekete felhők borították, de legalább nem esett. A rossz időért érdekes versenyek kárpótolták a sport híveit. Legérdekesebb volt ezek közt a Szent László díjra való futás.

A vadásztársulat gyűlése. Mint benünket értesítettek, a helybeli vadásztársulat választmányára e hó 16-án, szerdán délután öt órakor a városban, az adóügyi tanácsnok szobájában, Simonffy Gyula elnökölete alatt ülést tart, amelyen különböző kérvényezési és folyó ügyeket intéznek el.

Megizzasztott férj.

— Megtörtént egy előkelő debreczeni férjvel. — Nemrégiben egy idős asszony érkezett Debreczenbe egy halvány, vézna, gyöngye természetű leánnyal. A városban hamar híre futott annak, hogy az érkezett idegen nő a híres Krafft Ebling bécsi tanár mutatványai után hipnotizálással és szuggerálással foglalkozik. A hír a legnagyobb discretio mellett szivárgott egyik körből a másikba, mindazonáltal a rendkívüli érdekes mutatványokat végző nőnek naponként tömegesen érkeztek látogatói.

Rövid pár nap óta időzött már városunkban s már is csodálattal és bámulattal beszéltek az idegen nőről, a ki leányával hipnotikus állapotban csodával határos dolgokat művel.

Egy alkalommal történt, hogy az idegen nő szalonjába lopva néhány előkelő társadalmi állású férfi jött össze.

A férfiak a legnagyobb érdeklődéssel hallgatták már bizonyos ideig a medium mutatványait, a midőn a férfiak egyike, a ki egy szerszint férje egy igen szép fiatal asszonykanak, azzal a kéréssel fordult a mutatványt végző hölgyhöz, hogy engedné meg neki, miszerint a médiumhoz egy pár kérdést intézhessen.

Az asszony felelet helyett mosolyogva hajolt meg.

— Tessék!

A hallgatóság, a kik mindnyájan tudták, hogy dr. B. rendkívül feltékeny a feleségére, kíváncsian várták a kérdéseket.

A férj feltűnő izgatottsággal kíváncsian fordult a leánykához:

— Megmondhatná-e, hogy mit csinál e pillanatban a feleségem?

A leány rövid, de kinos szünet után gyenge, erőtlen, alig hallható hangon ejtette ki a szót.

— Látom.

— Mit csinál?

— Hintaszékében ül a szobájában.

— Egyedül van?

— Nem; valaki van nála.

— Kicsoda?

— Nem vehetem ki tisztán. (rövid szünet után) Most szólott valamit.

— Mit?

— Kedves jószág vagy.

A férj rendkívüli izgatottan, majd nem dühvel kiáltotta el magát.

— U... u... ugy???

— Valaki most lábaihoz ül... fölemelkedik... ölébe ül... dr. B.-nek egészen verejtékezett a homloka a mikor a hipnotizáló

ló hölgy engedelmet kért, hogy a médiumot, fölkeltesse a kinek a sok beszéd rendkívül ártalmára lehet.

Dr. B. szorongva állta útját:

— Nem... nem... Csak még egy pillanatig. Majd a leányhoz fordulva kérdezte:

— Tovább! mi történt azután?

Az asszony megcsókolja.

— Alávaló hazugság! tört ki elkeseredetten a férj.

Csendesen, csendesen! csitították a többiek. A leány pedig folytatta:

— Most felvesz az asztalról egy darab cukrot... odaadja neki... az megnyalja az asszony kezét...

A férj, amikor ezt hallotta, letörölte homlokáról a szinte patakzó izzadságot és megkönnyebbülten kiáltott fel:

— A fífi kutyá.

Margit.

Bíró előtt.

Szabó Bálint beállít a hivatalba.

— Ez a csikó irányábani mezei kaptányság?

— Ez.

— Begyűttem.

— Üljön le.

— Köszönöm, de én már csak állva maradok. Tetszik tudni eltört a kocsi.

— Mi baja van?

— Hát az öreg végrehajtónak a fija volt nálam. Foglalt.

— Miért?

— Hát a csikóért: kicsit rühös volt az isten adtája, aztán mikor kicsaptam a legelőre, visszaküldték.

— Megbünteltek érte bizonyosan.

— Meg-e?

— Az ám és most fizetni kék!

— Mán mir kék fizetni?

— Nem muszáj az igaz.

— Jól beszél az ur. Nem is fizetek!

— De akkor viszik a csikót.

— A baj vóna!

— Azt nem kérdezi a végrehajtó.

— Szabó Bálint idegesen vakargatja a tarkóját, majd hirtelen felüti a fejét.

— Mit szólna a tekintetes ur, ha fizetnék?

— Azt mondanám, hogy okos beszéd.

— No hát itt a pize, szól Szabó Bálint, s kiszurja a tizes.

Mikor kifele indul, meg nem állhatja, hogy vissza ne szóljon:

— De máskor hagyjon békével a csikó irányában!

REGÉNY.

Nincsen szíve.

Írta: Komechey Jenő.

(Folytatás)

Egyszer valami nagy szerepe volt Miczikének: két éves szerep, amelyben beszélni, dalolni, vívni és lövölgölni kellett.

Miczike a függönyfelhúzás előtt kijelentette, még pedig kategorikusan, hogy

— Ma este nem játszom.

Ez a rendkívül nagy jelentőségű kijelentés méltó meglepetést keltett a fősiőt világban. Miczike oly fontos egyéniség volt a színházban, hogy azt nélküle semmi áron sem lehetett előadni.

És nem lehetett rávenni, hogy játsszék.

— Mert nekem egy tuczat nagy babát.

— En már nem vagyok gyermek — jegyezte meg durczas méltatlankodással.

Igérték neki új ruhákat.

— Nem vagyok hiu. — Ez volt a felelete.

Sikertelen küzdelmek után a direktor fogott hozzá a rábeszéléshez.

Miczike egyszer csak fölkapta a fejét s beszédes, vagy szemével a direktorra nézett. Aztán fölállott, odahajlott a direktor füléhez és sugta:

— Ha a Jani ott lesz a színtéren, játszom.

— Melyik Jani?

— No hát a Tarczy Jani.

— A báró ur?

— Az.

A direktor sietett be az egyik primadonna öltözőjébe s könyörögve kérte báró Tarczy Janit, menne le a páholyba, mert máskülönbben nem lesz előadás.

Tarczy báró, akit a színpadok tünderei csak »per Jani« ismertek, odasietett Miczikéhez:

— Nos kis béka, hát mi baja van velem.

A mondat végét Miczike már nem várta be. Szaladt odább. Meg is botlott egy várfokba, el is repszettette, el is esett.

Mikor lelemelték: a szemek — tündöklő szép szemek — tele voltak könnyükkel. Zokogva hajtogatta:

— Most már jusz se játszom.

— Hát miért?

— Mert megsértett Jani.

Tarczy báró megsimogatta a fürtös fejét s megérte, hogy figyelemmel fogja kísérsni játékát és ha szépen játszik, vesz neki virágot.

Miczike fölülmulta játékban mindazt, amit 13 éves gyermekleánytól idáig látni lehetett.

A közönség tombolt s elhalmozta szerepetének minden jelével.

Tarczy báró fölkapta ölébe s adott neki egy skatulya Kugler-czukrot.

Miczike kiköszönt a báró öléből és pirba borult, sértődéstől szinte kikelt orczákkal tekintett Janira:

— Nekem pedig ne adjon czukrot. Igenis Nem ezt ígért. Igenis. En már nem vagyok baba. Tudja! Nekem koszoru kell, vagy nagy c-okor. Éri.

— Hát adok én azt is, majd hi nagy leány lesz és primadonna.

— Leszek is.

Sirasra fakadt, futott a nénikéjéhez és most már megfogadta, hogy nem játszik.

De mégis játszott tovább.

Hanem ennek ára volt. Tarczy báró kénytelen volt elkérni a primadonnától a szép gardenin mellesokrot s odaadni Miczikének, a ki diadalérettől csillogó szemekkel tekintett a Tarczy báró imádjására.

A szerkesztő postája.

Többeknek. Lapunkban az »Árnyék képek« cím alatt megjelent hosszabb karczolat a felelős szerkesztő távollétében és annak tudta nélkül került a lapba. A kérdezősködésekre kijelentjük, hogy a nevezett karczolatot Cs er z y Mihály szegedi tanító írta.

Tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. órákor. —

Őszi buza szept.—okt.-re	6.78—80.
Tavaszi buza márcz.—ápr.-re	6.14—15.
Őszi rozs	5.90—91.
Tavaszi rozs	6.52—53.
Őszi zab	5.62—63.
Tavaszi zab	5.88—90.
Új tengeri május—jun.-ra	4.48—50.

Bécsi gabonátőzsde.

— Érkezett d. e. 11 20 p. órákor. —

Őszi buza szept.—okt.-re	6.72—
Tavaszi » márcz.—ápr.-re	7.10—
Őszi rozs	6.28—
Tavaszi rozs	6.50—
Őszi zab	6.10—
Tavaszi zab	6.28—
Tengeri máj-jun.-ra	4.83—

Közgazdaság.

Értéktőzsdei hetiszemle.

Budapest, 1895. október 14.

Lustig Miksa budapesti bankcég heti jelentése a »Debreczen« számára

A pénzügyminiszter 10 millió kamatmentes kölcsöne, melylyel az osztrák magyar bankot megajándékozta, még mindig foglalkoztatja az ország közvéleményét. — A képviselőházban interpelláció, a budapesti keresk. és iparkamarában pedig hosszabb szóharcz volt ez ügyben s most a pénzügyminiszter maga irányozza erre a közvéleményt azon tényével, hogy ismét 10 millió frtot bocsát rendelkezésére, — de nem az osztrák magyar banknak, hanem a budapesti pénzintézeteknek.

Az itteni értékpapírpiacon az elmúlt héten ismét különböző természetű befolyások érvényesültek.

Először is az a felelem és aggodalom oszlott el, mely a pénzpiacz kedvezőtlenebb fordulatától tartott és a tőzsdére jó hatással volt s a vételkedvet megélenkítette.

Mindezt azonban ellensúlyozták a konstantinápolyi zavarok és a külföldi tőzsdék jelentései, melyek később a tőzsdét ismét lehanggolták. Az árhullámzások, melyek ezen változó befolyások által előidéztettek, szűk korlátok között mozogtak. E mellett a forgalom sem ért el nagyobb élénkséget. A mint ebből kiviláglik, a helyzet még nem absolute kedvező, nevezetesen nem felel meg azon várakozásoknak, a melyeket az őszi évad fejlődésével szemben támasztottak.

Mindamellett arra kell utalni, mi zerint általános az a nézet, hogy a körülmények kedvező alakulása nagyobb élénkséget és a helyzet kedvező kifejlődését fogja magával hozni. — Ez a felfogás kölcsönöz a tendenciának bizonyos szilárd alapot, a mely minden félig kedvező momentumban előterbe lép. — Természetesen kérdés még, hogy a kitaró türelem nem lesz-e tulkevény próbára téve

Osztrák hitel-részvény	401.—
Osztrák államvasut-részvény	395.25
Déli vasut-részvények	113.50

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet, 14. Páros bérlet, 14.

Szerdán 1895. okt. 16-én:

Szerafina.

Szinmű 5 felvonásban. Irta. Sardou V. Fordították: Deak Farkas és Szépfaludi F. Rendező Krémer Jenő.

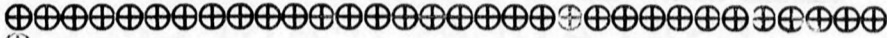
Holnap Csütörtökön. 1895. octb 17-én

Három pár cipő.

Életkép 4 szakaszban.

Népszerű, könnyen terjeszthető **élet-biztosítási** intézmény nyolcz megyére terjedő debreczeni **főügynöksége**

betöltendő Ajánlatok. — csak oly jelentkezők részéről, a kik nagy üzlet szerzésére képesítve érzik magukat „**Tetterő 4000**” jelige alatt **GOLDBERGER A. V.** hirdetési irodájába **Budapest, Váci-utca 9. sz.** czimzandók. (413.)

„Kegyelet” temetkezési intézet

Debreczenben, Tisza-palota kenyér-piacz.

(Fodor József volt helyiségébe.)

Van szerencsém a n. é. közönség figyelmét felhívni ujonnan felszerelt polgári és disztemetkezési intézetemre, mely a mai kor kivánalmaihoz képest van berendezve. És az eddigi árakat 30% kamattal szállítottam le.

Ugy hogy egy eddigi 30 frtos temetés most 21 frt.
egy » 60 » » » 42 »
egy » 200 » disz temetés most 140 »
egy » 400 » » » » 280 »
egy » 500 » I. oszt. gála » » 350 frt.
egy bársonyos temetés 70 frttól feljebb.

A midőn a n. é. közönség figyelmét felhívom arra a körülményre, miszerint a versenynek szabad tért engedjenek, mert ez csakis a n. é. közönségnek előnyére van, felkérem előadandó szomorú eset bekövetkeztével, hogy becses bizalmukkal megtisztelni, a tiszta valóságról és eljárásomról meggyőződni sziveskedjenek.

Kérve a n. é. közönség bizalmát és támogatását, biztosítom a legszolidabb, pontos, figyelmes rendezésről és kiszolgálásról

teljes tisztelettel:

Kernáts Gyula,

Sirkoszoruk 50 krtól kezdve minden árig kaphatók a legszébb kivitelben.

Magyar arany-járadék	121.25
» koronajáradék	99.30
» hitelbank részvények	485.25
» jelzálog részvény	290.—
» leszámítoló-részvények	314.10
Városi villamos vasut-részvények	328.—
Rimamurányi részvények	286.50

A legujabb

NŐI BLOUSOKAT,
valamint

gyermek-ruha és gyermek-felöltöket
legolcsóbb szabott áron ajánl

Steiner és Wittmann

DEBRECZEN, Főpiacz, a főposta mellett.

Minden külföldi gyártmányt felülmul!
Az Első magyar varrógépgyár

által előállított

ADRIA varrógép

CSALÁDI és IPARI CZÉLOKRA.

Igen előnyös **fizetési** feltételek mellett kapható

Boros Testvérek női divat kereskedők
 egyedüli
főraktárában DEBRECZENBEN, Kossuth-utca 3-ik szám.

LAKÁS

berendezési tárgyak legnagyobb választékban

mindenféle csipke, cangres függönyök, berlini és párisi színes kézi festményü és beszövött Stores és Vitrage, francia Gobelens, — Mohair és más szövet

FÜGGÖNYÖK.

Partnerek, ágy- és asztalterítők; Cobelens faldiszek; — Karaman, brocat, lampás, peluche és különféle más

BUTORSZÖVETEK.

Smyrna, Stambul, Argaman, Axminster és Velvet pamlag- és
 mindenféle **futószőnyegek.**

Kunz József és Társa

kistemplom-bazár.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.